

MTA VEAB Kézművesipar-történeti Munkabizottsága
Kutatói életművek 2.

P. Szalay Emőke tudományos munkássága
1971-2004

Budapest – Veszprém
2004

Összeállította, szerkesztette és a köszöntőt írta:

Szulovszky János

ISBN 963 7385 70 3

ISSN 1786- 6162

A sorozatot szerkeszti és a kiadásért felel:
az MTA VEAB Kézművesipar-történeti Munkabizottsága elnöke

P. Szalay Emőke köszöntése

Jóllehet, Szalay Emőkét eredendően az antikvitás vonzotta, történelem-latin szakos egyetemistaként a néprajz is felkeltette az érdeklődését. Nem véletlenül, mivel édesapja, *dr. Szalay Zsigmond* az 1940-es évek elejétől a falukutató, *Szabó Dezsőt, Kodolányi Jánost* körülvevő fiatal értelmiségiek sorába tartozott. Nagyon szerette a falut, nagyra értékelte a parasztságot, s ezt leányaiba: Emőkébe, Csillába és Gyöngyibe is átplántálta. Az erdélyi, héderfájai születésű anyai nagyapától Erdély szeretetét örökölték.

Dr. Szalay Zsigmond az 1944 őszen megalakuló kormányban a földügyekkel foglalkozott, egyik megfogalmazója volt a földosztó törvénynek. Az ún. *Magyar Közösség* tagjaként 1946-ban bebörtönözték, innen kiszabadulva 1947 végén Budapestről visszaköltözött a szülőfalujába, Tyukodra, ahol a kisnemes Szalayak már 400 éve laktak. Ezután évtizedekig segédmunkásként a falvakból városokba ingázók életét élte.

Szalay Emőke az általános iskolát Tyukodon végezte, majd 1958-ban a debreceni Református Kollégiumban kezdte meg a középiskolát. Édesanyja ebben az évben kezdett újból tanítani. Mint pedagógust arra kényszerítették, hogy gyermekeit ne felekezeti iskolákban taníttassa, ezért Emőke 1960-ban Nyíregyházán a Zrínyi Ilona Leánygimnáziumban folytatta a tanulmányait, ahol 1962-ben kitűnő eredménnyel érettségizett. A debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemre mint ún. X-es származásút, csak előfelvételiként vették fel, így egy évig Csengerújfaluban tanított képesítés nélküli pedagógusként.

1963-68 között végezte a történelem-latin szakot. Az 1966-ban felvett néprajz szakból 1971-ben szerzett diplomát. Az egyetem elvégzése után mivel tanári állást nem kapott, rövid ideig a debreceni Konzervgyárban dolgozott, majd a berettyóújfalui Arany János Gimnázium Diákothonában lett nevelő tanár. 1969-ban férjhez ment *Dr. Pap Zoltán* szemész orvoshoz.

1970-ben került a debreceni Déri Múzeumba néprajzos muzeológusként. Ekkor került sor a gyűjteményi revíziójára, így teljes képet kapott a néprajzi gyűjtemény akkori állapotáról. 1972-től a

Déri Frigyes Általános művelődéstörténeti gyűjtemény osztályvezetője lett. Ennek az egyedülállóan gazdag gyűjteménynek az egyiptomi, görög-római, kínai, japán, fegyver, iparművészeti anyaga kezdettől fogva lehetőséget nyújtott számára, hogy a néprajz mellett alapszinten ezekbe a területekbe is bepillantasson.

Első tudományos munkái a folklór területéről jelentek meg, azonban hamarosan a tárgyi anyag felé fordult a figyelme. A népi kerámiával kezdett foglalkozni. Ezt elősegítette az is, hogy Déri György néprajzi gyűjteménye révén az egész Kárpát-medence népi fazekességét megismerhette. Mivel a magyar népi kerámia egyik kiemelkedő jelentőségű központja Debrecen volt, így egyik kutatási területe ez a sok évszázados fazekesség lett. A téma iránti érdeklődését *Dankó Imre* múzeumigazgató is támogatta.

Debrecenben a céhes kézműipar kialakulása a XIV. századra nyúlik vissza. Bár voltak erre vonatkozó történeti munkák, azonban ezek nem foglalkoztak a céhek fennmaradt tárgyi anyagának a feldolgozásával. Ezért a céhemlékek feltárása lett Szalay Emőke másik kutatási területe.

A Hajdú-Bihar Megyei Levéltár forráskiadási munkájába bekapcsolódva a latin szakon szerzett ismereteit kamatoztatta. Debrecennek kiemelkedően gazdag a XVI. századtól kezdődően folyamatosan fennmaradt városi tanácsülési iratanyaga, amelynek külön jelentőséget ad, hogy a város polgársága egészen a XVIII. század végéig szinte kizárólag magyar volt. 1983-96 között 12 kötetet fordított le az 1555-1586 közötti évek magisztrátusi jegyzőkönyveiből.

A debreceni fazekességről írott doktori disszertációját 1986-ban védte meg a Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Tanszékén. 1987-ben az MTA Debreceni Akadémiai Bizottsága pályázatára benyújtott dolgozatával a közép-tiszai fazekas központok díszítményrendszerének összevetéséről pályadíjat nyert. Kutatásai folytatásaként *Szabadfalvi József* biztatására készítette el A debreceni fazekesség és kapcsolata a jelentősebb közép-tiszai és alföldi fazekas központokkal c. kandidátusi értekezését, amellyel 1989-ben nyerte el e tudományos fokozatot.

Az 1980-as évek végétől kezdődően több falumonográfia elkészítésében vett részt, ahol néprajzi tanulmányok mellett a református egyházak tárgyi emlékeit is feldolgozta. Így irányult a figyelme a debreceni ötvösségre, amelynek még feltáratlan emlékei kutatására 1991-ben OTKA támogatást kapott. A következő években Hajdú-Bihar megye úrihímeit, Békés megye ónedényeit kutatta a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával.

1995-ben a Magyar Református Egyház Zsinata kutatási programot indított el a határon túli református egyház megsegítésére. A *Molnár Ambrus* esperes által szervezett felmérésben a Kárpátaljai Református Egyházkerület tárgyi anyagát írta össze egy kutatócsoport, amelyben P. Szalay Emőke is tevékenyen részt vett. Ezt a munkát 1998-ban OTKA támogatással a Délvidéken, Horvátországban, Vajdaságban és Szlovéniában is folytatták.

Muzeológusként az alapvető muzeológiai feladatok ellátása mellett folyamatosan rendez kiállításokat, ezekért kétszer kapott minisztériumi nívódíjat. A több mint 40 közül a nagyobb szabásúak és a fontosabbak: a Déri Múzeum állandó kiállításának a Déri Frigyes gyűjteményt bemutató része (1977-78), Déri Györgyné üvegyűjteménye (1980), Dédanyáink világa (1982), Népi kerámia (1985), Az üveg művészete (1990), A szecesszió világa (a Nagyváradi Múzeummal közösen, 1992), A debreceni könyvkötő művészet (1993), A Szomolányi gyűjtemény (1994). Több külföldi kiállítást is rendezett Sumenben, Berlinben, Lublinban, valamint Nagyváradon.

1989 óta vesz részt a Kossuth Lajos Tudományegyetem Néprajzi Tanszékének munkájában. Speciálkollégiumokat tart a népművészet témaköréből a népi kerámiáról, népi lakáskultúráról, szöttesekről, hímzésekről. Előadásai során a történeti összefüggésekbe ágyazva ismerteti a néprajzi anyagot. Az oktatás mellett más területen is részt vesz a Tanszék munkájában: szakdolgozatok témavezetőjeként, doktori képzésben előadóként, rendszeresen bírálóként, vizsgabizottsági tagként.

2000-től református egyházművészet, bútortörténet, ötvösség témakörből a Debreceni Egyetem Művészettörténeti tanszékén is tart előadásokat.

A Debreceni Református Hittudományi Egyetemen 1998 óta folytat egyházművészeti oktatást. Az egy éves általános ismereteket nyújtó előadások mellett megszervezte az ún. egyházművészeti betétlapos képzést, amelynek keretében a hallgatók 14 tanegységben foglalkoznak a református egyházművészettel. A tárgy sajátossága folytán ez voltaképpen az iparművészet csaknem teljes egészét felöleli.

Mindezekon túlmenően részt vesz a kézműves oktatásban is, valamint 1995 óta becsüs tanfolyamokat tart bútor, műtárgy, ötvösség, ékszerészet témakörökben.

2000 óta a Református Teológiai Doktorok Kollégiuma egyházi néprajzi szekciójának elnöke.

P. Szalay Emőke alkotói ösztöndíjat Debrecen városától háromszor, a Nemzeti Kulturális Alaptól két ízben kapott. Tudományos publikációnak jegyzéke mutatja, e szervesen építkező, folyamatosan, szorgalmasan gyarapodó életmű beérett: *az utóbbi öt esztendőben minden évben letett egy könyvet a tudomány asztalára!* S még akkor nem is említettük kutatásszervezői-szerkesztői tevékenységét, fontos tanulmányainak a sorát.

Adjon a Jóisten számodra erőt, egészséget Emőke, hogy még sokáig gazdagodhassunk munkálkodásod újabb gyümölcseivel!

P. Szalay Emőke publikációi (1971-2004)

Könyvek

1. *Két fazekasfalú Gömörben.* (Studia Folkloristica et Ethnographica 7.) Debrecen, 1982. 152. p. (Szerzőtárs: Ujváry Zoltán)
2. *A debreceni kerámia.* (Studia Folkloristica et Ethnographica 34.) Debrecen, 1993. 166 p.
3. *Úrihímzés Hajdu-Biharban.* Debrecen 2000. 145. p.
4. *A debreceni ötvösség.* Debrecen, 2001. 190. p.
5. *Magyar népi kerámia a Déri Múzeumban I.* 2002. Debrecen 2002. 207 p.
6. *Magyar népi kerámia a Déri Múzeumban II.* Debrecen 2003. 215 p.
7. *Ónedények a kárpátaljai református gyülekezetekben.* (A Magyar Református Egyház Javainak Tára. A határon túli református egyházak. Kárpátaljai Református Egyház VI.) Debrecen, 2004. 236 p.

Szerkesztések

1. *Máramaros-Ugocsi Egyházmegye. A Magyar Református Egyházak Javainak Tára. A határon túli református egyházak. Kárpátaljai Református Egyház I.* Főszerkesztő és sorozatszerkesztő: Tenke Sándor. Szerkesztette: Küllös Imre és P. Szalay Emőke. Budapest, 1999. 375.
2. *Beregi Egyházmegye I. Budapest. A Magyar Református Egyházak Javainak Tára. A határon túli református egyházak. Kárpátaljai Református Egyház II.* Főszerkesztő és sorozatszerkesztő: Tenke Sándor. Társszerkesztő: P. Szalay Emőke. Budapest, 2000. 258.
3. *A határon túli református egyházak. Kárpátaljai Református Egyház III.* Főszerkesztő és sorozatszerkesztő: Tenke Sándor. Szerkesztette: Küllös Imre és P. Szalay Emőke. Budapest, 2001. 281.

4. *Ungi Egyházmegye II. A Magyar Református Egyházak Javainak Tára. A határöntúli református egyházak. Kárpátaljai Református Egyház IV. Főszerkesztő és sorozatszerkesztő: Tenke Sándor. Szerkesztette: P. Szalay Emőke. Budapest, 2001. 332.*
5. *Iparművészeti emlékek. A Magyar Református Egyház Javainak Tára. A határöntúli református egyházak. Kárpátaljai Református Egyház V. Főszerkesztő és sorozatszerkesztő: Tenke Sándor. Szerkesztette: Küllős Imre és P. Szalay Emőke. Budapest, 2002. 392.*
6. *A Déri Múzeum kincsei. Debrecen, 2002. 16.*
7. Bartha Elek – P. Szalay Emőke szerk.: *Illyés Endre néprajzi tanulmányai. Vallási Néprajz XI. Debrecen, 2003. 208.*

Katalógusok

1. *Szabadságharcaink metszetekben. Mátészalka, 1976.*
2. *Új szerzemények a Déri Múzeumban. Debrecen, 1979. Iparművészeti rész.*
3. *Déri Györgyné üvegyűjteménye. Debrecen, 1982. 6.*
4. *Déri Györgyné üvegyűjteménye. Nyíregyháza, 1986.*
5. *Az európai üvegművészet emlékei. In: P. Szalay Emőke – Dabóczi Dénes – Veres László: Az üveg művészete. Kiállítási katalógus, Debrecen – Sárvár – Miskolc. 1-6.*
6. *Kerámiák a Déri gyűjteményben. Katalógus. Debrecen, 1988. 16.*
7. *Aranyleltár. Rejtett kincsek az ország múzeumaiból. Budapest 1989. 151. 156. 163. 169. 179-181. 183-185. 192. 258-260. 263. 283.*
8. (Szerzőtárs: Takács Béla) *„...Hogy mindnyájan egyek legyenek...” Egyházművészeti kiállítás a Déri Múzeumban 1991.jún. 23-augusztus 31. Katalógus. Debrecen, 28.*
9. (Szerzőtársak: Crisan Gabriela és Rosu, Aurel) *A szecesszió világa. Debrecen-Nagyvárad 1991-1992. Katalógus 24.*
10. (Szerzőtárs: Takács Béla) *Kunst der Ungarischen reformierten Kirchen. Berlin-Spandau, 1992.*
11. (Szerzőtárs: Takács Béla) *A debreceni könyvkötő művészet. Debrecen, 1993. 30.*
12. *Szomolányi gyűjtemény. Debrecen, 1994. 56 p.*
13. *Áldás-békesség. Emlékek Gyula és környéke reformátusságának életéből. Gyula, 1995. 37-67. Gyulai katalógusok 1. (Ezüst és öntárgyak leírása)*
14. *Üvegművészet. Kiállítási katalógus, Békés, 1997. 20.*
15. *Zbirka Szomolányi. Zagreb, 1997. 31.*

16. (Szerzőtársak: Magyar Márta, Vajda Mária) *Dédanyáink világa. Debrecen 1850-1914.* Kiállítási katalógus. Bukarest Muzeul Tranului Roman. 1997. nov. 7 - dec. 1. 26 p.
17. A templombelsőek, ötvösmunkák, kerámiák, egyéb felszerelési tárgyak leírása. In: *Máramaros-Ugocsa-i Egyházmegye.* Budapest, 1999. (A Magyar Református Egyházak Javainak Tára. A határontúli református egyházak. Kárpátaljai Református Egyház I.)
18. A templombelsőek, ötvösmunkák, ónedények, kerámiák, egyéb felszerelési tárgyak leírása. In: *Beregi Egyházmegye I.* Budapest, 2000. A Magyar Református Egyházak Javainak Tára. A határontúli református egyházak. Kárpátaljai Református Egyház. (Főszerkesztő és sorozatszerkesztő: Tenke Sándor)
19. A templombelsőek, ötvösmunkák, ónedények, kerámiák, egyéb felszerelési tárgyak leírása. In: *Beregi Egyházmegye II.* Budapest. A Magyar Református Egyházak Javainak Tára sorozatban. A határontúli református egyházak Kárpátaljai Református Egyház III. Budapest
20. A templombelsőek, ötvösmunkák, ónedények, kerámiák, egyéb felszerelési tárgyak leírása. In: *Ungi Egyházmegye II.* Budapest. A Magyar Református Egyházak Javainak Tára sorozatban. A határontúli református egyházak Kárpátaljai Református Egyház IV. Budapest

Kiállítás ismertetőik

1. Déri Gyűjtemény. In: Masits László – Kürti Katalin – P. Szalay Emőke: *A debreceni Déri Múzeum állandó kiállításának ismertetője.* Debrecen, 1977. 13-16.
2. Az ősi kultúrák világa. In: *Vezető a Déri Múzeum kiállításaihoz.* Debrecen, 1978. 137-151.
3. „Fegyvert s vitézt éneklek”. In: *Vezető a Déri Múzeum kiállításaihoz.* Debrecen, 1978. 181-196.
4. Őn és bronzművesség. In: *Vezető a Déri Múzeum kiállításaihoz.* Debrecen, 1978. 235-249.
5. Népi kerámia. In: *Vezető a Déri Múzeum kiállításaihoz.* Debrecen, 1978. 251-272.
6. A magyar finomkerámia, fajansz, kőedény, porcelán. In: *Vezető a Déri Múzeum kiállításaihoz.* Debrecen, 1978. 275-296.
7. Üvegművesség. In: *Vezető a Déri Múzeum kiállításaihoz.* Debrecen, 1978. 299-310.

8. Bútorok. In: *Vezető a Déri Múzeum kiállításaihoz*. Debrecen, 1978. 311-312.
9. *Dédanyáink világa*. Debreceni polgárasszonyok tárgyai a XIX. században. Meghívó a Hajdú-Bihar Megyei Múzeumi és Műemléki Hónap 1983. évi rendezvényeire Debrecen 19-21.

Cikkek, tanulmányok

1. Lakodalmi szokások Berettyóújfaluban. *Debreceni Déri Múzeum Évkönyve* 1971. (Szerk.: Dankó Imre, Módy György és Orosz István közreműk. Debrecen 1972.) 363-383.
2. Ostyasütő vasak Déri Múzeum gyűjteményeiben. *DMÉ.* 1973 (Szerk.: Dankó Imre, Módy György és Újváry Zoltán közreműk. Debrecen) 469-486.
3. Mezőcsáti kerámiák a Déri Múzeumban. *Herman Ottó Múzeum Közleményei* 13. 1974. 101-109.
4. Kéziratos nótáskönyv 1864-ből. *DMÉ* 1974. (Szerk.: Dankó Imre, Módy György és Szendrey István, Debrecen) 707-721.
5. A fiatalság társasélete a fonóban Tyukodon. In: *Csengeri krónika* (Szerk.: Dankó Imre, Csenger 1975) 317-324.
6. Női fazekasok két hajdusági faluban. *DMÉ.* 1975. (Szerk.: Dankó Imre, Módy György és Szabadfalvi József közreműk. Debrecen) 479-500.
7. A Déri Múzeum iparművészeti gyűjteménye *DMÉ.* 1976. (Szerk.: Dankó Imre, Módy György és Újváry Zoltán közreműk. Debrecen) 301-322.
8. Oklevelek, céhíratok a Déri Múzeum gyűjteményeiben. *Hajdú-Bihar megyei Levéltár Évkönyve IV.* (Szerk.: Gazdag István, Debrecen) 205-247.
9. Debreceni céhbehívó táblák. *DMÉ.* 1977. (Szerk.: Módy György és Újváry Zoltán közreműk. Dankó Imre, Debrecen) 201-228.
10. Gyepibál Derecskén. *Múzeumi Kurír* IV. 1979. 61-62.
11. Két debreceni fazekasemlék a XIX. század elejéről. *Múzeumi Kurír* IV. 2. 1980. 37-40.
12. Pipakészítő debreceni fazekasok a XVIII. század végén. *Múzeumi Kurír* 1980. 3-6.
13. (Szerzőtársak: Bencsik János, Módy György) Egyek protestáns múltjának emlékeiből. *Hajdúsági Múzeum Évkönyve IV.* (Szerk.: Nyakas Miklós, Hajdúböszörmény) 197-214.
14. Debreceni céhládák. *DMÉ.* 1979. (Szerk.: Dankó Imre, Módy György és Újváry Zoltán közreműk.) Debrecen 117-156.

15. (Szerzőtársak: Bencsik János, Módy György) Egyek protestáns múltjának történeti emlékeiből. In: *Tanulmányok Egyek múltjából*. Hajdúböszörmény 1981. 52. Hajdúsági Közlemények. 9. 21-38.
16. (Szerzőtárs: Szathmári Ibolya) A népi társadalom élete Berettyóújfaluban In: *Berettyóújfalú története* (Szerk.: Varga Gyula, Bujfalu 483-512.
17. Debreceni céhedények. *DMÉ*. 1980. (Szerk.:Módy György és Kurucz Albert közreműk. Dankó Imre, Debrecen) 227-264.
18. Debreceni vörösmázás céhremek. In: *Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére* (Szerk.: Módy György közreműk. Balassa Iván és Ujváry Zoltán, Debrecen) 441-452.
19. Debreceni zöldmázás céhremek. *DMÉ*. 1981.(Szerk.: Módy György és Ujváry Zoltán közreműk. Dankó Imre, Debrecen) 203-225.
20. Egy ritka hajdúböszörményi kismesterség. Hódos Sándor fazekas. *Hajdúsági Múzeum Évkönyve V*. (Szerk.: Nyakas Miklós, Hajduböszörmény) 211-217.
21. Fazekasok és legények Debrecenben a XVIII-XIX. században. *DMÉ*. 1982.(Szerk.: Módy György és Gazda László közreműk. Dankó Imre, Debrecen, 1984.) 357-368.
22. A debreceni aprónyomtatványok ízléstörténeti elemzése. *A szocialista (munkás) életmód kérdései Hajdú-Bihar megyében*. (Szerk.: Bényei Miklós, Debrecen, 1984.) 104-109.
23. A debreceni fazekasok díszedényei. *DMÉ*. 1983-84.(Szerk.: Módy György és Ujváry Zoltán közreműk. Gazda László, Debrecen) 207-237.
24. A szeghalmi és füzesgyarmati egyház úrasztali edényei. *Szeghalmi Füzetek 2*. Szeghalom 1985. 76-88.
25. Debreceni tálak, tányérok. *DMÉ*. 1985. (Szerk.: Gazda László, Módy György és Orosz István közreműk. Debrecen) 223-239.
26. Debreceni fazekasok családi kapcsolatai a XVIII-XIX. században. *Hajdú-Bihar Megyei Levéltár Évkönyve XIII*. (Szerk.: Gazdag István, Debrecen) 45-58.
27. A városi nyomda termékeinek iparművészeti vonatkozásai. In: *Nyomdatörténeti és nyomdászéletmód kutatási tanulmányok*.(Szerk.: Dankó Imre, Tóth Béla Debrecen) 299-376.
28. A debreceni fazekasok díszítménykincse. *DMÉ* 1986.(Szerk.: Gazda László Módy György és Ujváry Zoltán közreműk. Debrecen) 349-365.

29. A főbb közép-tiszai fazekasközpontok díszítménykincse. *DMÉ.* 1987. (Szerk.: Módy György és Orosz István közreműk. Gazda László, Debrecen, 1988.) 203-221.
30. Különleges debreceni díszedények. *Múzeumi Kurír.* 1988. 56. 3-7.
31. Kerámia. In: *Hajdú-Bihar megye népművészete.*(Szerk.: Gazda László-Varga Gyula, Budapest) 191-239.
32. A debreceni fazekas céh tárgyi emlékei. *Herman Ottó Múzeum Évkönyve* (Szerk.: Szabadfalvi József-Viga Gyula, Miskolc) 179-188.
33. Fazekas legények köszöntő versei. In: *A Nyíregyházi Jósza András Múzeum Évkönyve XXIV-XXVI.* Nyíregyháza. 243-256.
34. A tokaji református egyház 1705-ös pohara. In: *Tokaj és Hegyalja.* Tanulmányok Tokaj-hegyalja múltjából. (Szerk.: Bencsik János-Szappanos Erzsébet, Miskolc) 146-150.
35. A debreceni fazekas céh protokolluma 1574-ből. *Múzeumi Kurír* 57. 13-14.
36. Fazekas legények Debrecenben 1830-1862 között. *Múzeumi Kurír* 58. 4-6.
37. A tyukodi egyház XVII. századi ezüst pohara. *Múzeumi Kurír* 14-16.
38. A debreceni fazekas céh szervezeti életének változásai a céhlevelek tükrében. *DMÉ.* 1988. (Szerk.: Gazda László, Módy György és Újvári Zoltán közreműk. Debrecen, 1990.) 163-174.
39. Kalendáris szokások Bakonszegen. In: *Bakonszeg története és néprajza.* (Szerk.: Ujváry Zoltán, Bakonszeg, 1990.) 405-416.
40. A bakonszegi református egyház úrasztali edényei. In: *Bakonszeg története és néprajza.* (Szerk.: Ujváry Zoltán, Bakonszeg, 1990.) 443. 453.
41. Bodon, fazekak. *Múzeumi Kurír* 59. 1990. 8-11.
42. Déri Györgyné üveggyűjteménye. *Múzeumi Kurír* 1990. 60. 3-6.
43. A mátészalkai egyház úrasztali tárgyai. In: *Régió és kultúra.* Tanulmányok Szatmár néprajzáról Gunda Béla tiszteletére. (Szerk.: Ujváry Zoltán, Debrecen, 1991.) 333-342.
44. A debreceni fazekasok céhmesterei. *Múzeumi Kurír* 1991. 61. 33-36.
45. Kalendáris szokások és hiedelmek Mátészalkán. In: *Mátészalka néprajza.*(Szerk.: Ujváry Zoltán, Debrecen, 1992.) 277-290.
46. Jeles napok Biharnagybajomban. In: *Biharnagybajom története és néprajza.* (Szerk.: Ujváry Zoltán, Debrecen, 1992.) 569-582.

47. A biharnagybajomi református egyház úrasztali felszerelési tárgyai. In: *Biharnagybajom története és néprajza*. (Szerk.: Ujváry Zoltán, Debrecen, 1992.) 583-593.
48. A bodrogkeresztúri egyház úrasztali poharai. In: *Tokaj és Hegyalja*. Tanulmányok Tokaj-hegyalja múltjából VII. (Szerk.: Bencsik János-Szakál Jenőné, Miskolc, 1992.) 111-118.
49. A tiszacsegei egyház úrasztali tárgyai. *Kultúra és tradíció* II. Tanulmányok Ujváry Zoltán tiszteletére. (Szerk.: Viga Gyula, Miskolc, 1992.) 849-856.
50. A debreceni fazekasmesterség története. *DMÉ.1989-1990*. (Szerk.: Gazda László Módy György közreműk. Debrecen, 1992.) 179-190. P.
51. Tiszafüredi kerámia a Déri Múzeumban. *Néprajzi tanulmányok prof. Ujváry Zoltán tiszteletére* (Szerk.: Gazda László, Debrecen, 1992.) 25-78. A Hajdú-Bihar Megyei Múzeumok Közleményei 51.
52. Két XVIII. századi ötvöstárgy az Iparművészeti gyűjteményben. *Múzeumi Kurír* 1992. 62. 53-54.
53. Mezőtúri kerámiák a Déri Múzeumban. *DMÉ 1991*. (Szerk.: Gazda László Módy György közreműk. Debrecen, 1993.) 225-265.
54. Adalék a debreceni fazekas céh XIX. század eleji mesterségbeli színvonalához.
55. *Múzeumi Kurír*. 1993. 64. 10-11.
56. Újabb XVII. századi debreceni tölcséres pohár. *Csokonai Kalendárium* 1994. Debrecen, 1993. 116-118.
57. Dohánytartó edények. In: *Pipaszó*. Szerk.: Pap Gábor, Debrecen, 1993. 25-29.
58. Hódmezővásárhelyi kerámia a Déri Múzeumban. *DMÉ. 1992-93*. (Szerk.: Gazda László-Módy György, Debrecen, 1994. 267-309.
59. Adalék a magyarországi céhedényekhez. In memoriam Sztrinkó István (Szerk.: Ujváry Zoltán, Debrecen, 1994.) 305-318. *Folklór és Ethnografia* 85.
60. Évszámos XVIII. századi dunántúli cserépedények a Déri Múzeumban. *Történeti és néprajzi tanulmányok* (Szerk.: Ujváry Zoltán Debrecen, 1994. 205-210.
61. Belujai kerámia a Déri Múzeumban. *Néprajzi Látóhatár* 1994. 35-42.
62. Dohánytartó edények az Alföldön. In: *Tanulmányok és Közlemények*. Debrecen-Szolnok, 1995. 109-116.

63. Az abaújszántói egyház szőlőfő serlege. *Tokaj és Hegyalja IX. Tanulmányok Tokaj- Hegyalja múltjából.* (Szerk.: Bencsik János, Miskolc, 1995.) 110-16.
64. Újabb mezőcsáti kerámiák a Déri Múzeumban. *Múzeumi Kurír* 1995. 67. 60-62.
65. Adalékok az erdélyi bokályok meghatározásához *DMÉ 1994.* (Szerk.: Módy György és V. Szathmári Ibolya, Debrecen, 1996.) 203-239.
66. A Déri Frigyes Gyűjtemény japán tárgyaiból. *Múzeumi Kurír* 1996. 68. 50-54.
67. Sárközi kerámia a Déri Múzeumban. In: *Tisicum X. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Múzeumok Évkönyve 1997.*(Szerk.: Szabó László, Madaras László, Tálás László, Szolnok, 1997.) 243-256.
68. Debreceni ötvösművek Beregszászban. *Vallási Néprajz* 9. (Szerk.: Küllős Imola és Molnár Ambrus, Budapest, 1997.) 361-366.
69. A biharkeresztesi egyház úrasztali poharai. *Itt és most. Helytörténeti írások Biharkeresztesről.*1997. (Szerk.: Dankó Imre) 3-4.
70. Szatmári ötvösmunkák a Kárpátalján. In: *Jósa András Múzeum Évkönyve XXXIX-XL. 1997-1998.*/Szerk.: Istvánovits Eszter, Nyíregyháza, 1998.) 353-360.
71. Ónedények Békés megyében. *DMÉ 1995-6.* (Szerk.: Módy György közreműk. Sz. Máthé Márta és Selmeczi László Debrecen, 1998.) 393-402.
72. Szászkézdi kerámiák a Déri Múzeumban. *Néprajzi Látóhatár* 1998. VII. 3-4. sz. 25-31.
73. Madárábrázolás a debreceni kerámián. In: *Állatábrázolás a magyar néphagyományban.* (Szerk.: Fűvessy Anikó, Debrecen, 1998.) 117-125.
74. A debreceni kerámia. In: *Tárgyalkotó népművészet.* (Szerk.: Bellon Tibor-Fügedi Márta- Szilágyi Miklós, Budapest, 1998.) 360-362.
75. Historizmus az úrasztali boroskelyheken a Kárpátalján. *DMÉ 1997-8.* (Szerk.: Sz. Máthé Márta és Selmeczi László, Debrecen, 1999. 491-519.
76. Historizmus és szecesszió a kárpátaljai református gyülekezetek úrasztali boroskannáin. *Jósa András Múzeum Évkönyve XLI.* (Szerk.: Almássy Katalin - Istvánovits Eszter, Nyíregyháza, 1999.) 357-378.
77. Adatok a Felső -Tiszavidék fazekasságához. In: *Ünnepi kötet Szabó László tiszteletére.* (Szerk.: Újváry Zoltán, Debrecen, 1999.) 337-350.

78. Úrasztali cserépedények az Alföld középső részén. In: *Vallási Néprajz X.* (Szerk.: Küllös Imola, Budapest) 245-256.
79. Úrasztali edények a horvátországi református gyülekezetekben. *Néprajzi Látóhatár* 1999. VIII. évf. 1-4 sz. 237-246
80. Úrasztali kelyhek a Drávaszögben. *Confessio* 1999. 1. 99-102
81. Modern iparművészeti emlékek a kárpátaljai református templomokban. In: *Madarak voltunk...* Kárpátaljai néprajzi írárok. (Szerk.: P. Punykó Mária, Budapest-Beregszász, 1999.) 123-133.
82. A Szomolányi gyűjtemény kincsei. *Aranykatalógus.* Miskolc, 1999. 18-20.
83. Elkobzott ikonok és egy rejtőzködő kincs. *Múzeumi Hírlevél* 1999. XX. évfolyam 2. szám 46.
84. Egy alig ismert fazekasközpont – a váradi kerámia. *DMÉ* 1999. (Szerk.: Sz. Máthé Márta és Selmeczi László, Debrecen, 2000.) 227-241.
85. Arany pohár debreceni formára. Büttösi István XVIII: századi ötvösmester munkái. In: *Egyház és művelődés. Fejezetek a reformátusság és a művelődés XVI-XIX. századi történetéből.* (Szerk. G. Szabó Botond, Fekete Csaba, Bereczki Lajos, Debrecen 2000.) 369-398.
86. A népművészeti motívumok vándorlásának kérdéséhez. *Ethnika* 2000. II. évfolyam 2. sz. 40-42.
87. Iparművészeti emlékeink. In: *Hajdú-Bihar megye évszázadai.* (Szerk.: Angyal László András, Debrecen, 2000.) 111-123.
88. A debreceni cseréppipa. In: *A magyar pipa története.* (Szerk.: Ridovits Anna, Budapest, 2000.) 5-16.
89. Az egyházi összeírások jelentősége az iparművészeti kutatásokban. *Rálátás I.* 2000. 17-19.
90. XVII. századi ötvösmunkák a kárpátaljai református gyülekezetekben (Cápas. karéjos, tölcséres és talpaspoharak). *DMÉ* 2000-2001. (Szerk.: Sz. Máthé Márta és Selmeczi László, Debrecen, 2001.) 225-248.
91. Feltételezett nagybányai ötvösmunkák. Adatok a nagybányai ötvösséghez. *Néprajzi Látóhatár* 2001. X. 1-4. 541-548.
92. Nagybánya és Debrecen. Adatok a nagybányai fazekassághoz. In: *Tanulmányok Farkas József tiszteletére.* (Szerk.: Újváry Zoltán, Debrecen, 2001.) 135-149.
93. A századforduló ízlésváltozása Kárpátalján a református egyház kenyérosztó tálainak tükrében. In: *Népi vallásosság a Kárpát-medencében* 5. (Szerk.: S. Lackovits Emőke és Mészáros Veronika, Veszprém, 2001.) 13-20.

94. Egyházművészet Nyíraczádon. In: *Nyíraczád története és néprajza*. (Szerk.: Újváry Zoltán, Nyíraczád, 2001.) 677-720.
95. XVII. századi ötvösmunkák a Kárpátaljai Református Egyház gyülekezeteiben. *DMÉ 2000-2001*. (Szerk.: Sz. Máthé Márta és Selmeczi László, Debrecen) 225-248.
96. Eperjesi ónkannák a kárpátaljai református gyülekezetekben. *Néprajzi Látóhatár* 2002. 1-4. 181-198.
97. A református egyház emlékei Konyáron. In: *Konyár falukönyve* (Szerk.: Újváry Zoltán, Debrecen, 2002.) 631-667.
98. Ötvös és fémmunkák a Kárpátaljai Református Egyház gyülekezeteiben. In: Küllös Imre – P. Szalay Emőke szerk.: *A Magyar Református Egyház Javainak Tára. A határontúli református egyházak. Kárpátaljai Református Egyház V. Iparművészeti emlékek a kárpátaljai református gyülekezetekben*. Budapest, 2002. 11-153.
99. A tyukodi református egyház klenódiumai. *Tyukodi Harangszó. A Tyukodi Református Egyház időszaki lapja* I. évfolyam 1. szám 2002. április 21. 5.
100. (Szerzőtárs: Telenkó Bazil) Vallások békességben. In: Újváry Zoltán szerk.: *Nyíraczád*. Budapest, 2002. 55-68. (Száz magyar falu könyvesháza)
101. Dankó Imre pécsi évei. *Ethnica* IV. 2002. 1. 10-14.
102. Bajai kitérő. *Ethnica* IV. 2002. 1. 8.
103. Takács Béla szócikk (Szentmihályi Imrénével) In: *Magyar Múzeumi Arcképcsarnok: Életrajzok a magyar múzeumügy történetéből*. (Főszerk.: Bodó Sándor, Viga Gyula, Budapest, 2002.) 870-871.
104. Egyházi néprajzi konferencia (Budapest 2001. aug. 21-26.) *Néprajzi Hírek*. 2002. 1-4. 34-35.
105. XV – XVII. századi kelyhek a kárpátaljai református gyülekezetekben. *DMÉ*. 2002-2003. (Szerk.: Sz. Máthé Márta-Magyar Márta, Debrecen, 2003.) 263-283.
106. Adatok a tordai kerámiához. In: Lackovits Emőke – Viga Gyula szerk.: *Kéve. Ünnepi kötet a 60 esztendőss Selmeczi Kovács Attila tiszteletére*. Debrecen-Veszprém, 2003. 43-57.
108. Egy sajátos edényforma, a bokály. In: *Vándorutak – Múzeumi örökség*. Budapest, 2003. 211-228.
109. A Református Teológiai Doktorok Kollégiuma Egyházi Néprajzi Szekciójának Molnár Ambrus tiszteletére rendezett emlékülése. *Néprajzi Hírek*. 2003. 1-4. 73-77.
110. A Református Teológiai Doktorok Kollégiuma Egyházi Néprajzi Szekciójának tudományos ülése. (2002. aug. 21-26.) *Néprajzi Hírek* 2002. 1-4. 87-90.

111. A reneszánsz virága a csipke. In: Bogdán Györgyné szerk.: *Csipkevarrók, varrott csipkék*. Debrecen, 2004. 8-9.
112. Református egyházművészet az Érmelléken. In: Pántya Julianna szerk.: *Bocskai napok Érmelléken*, Budapest) 42-51.
106. Kassai ónkannák a Kárpátaljai Református Egyház gyülekeze-teiben. In: S. Lackovits Emőke – Mészáros Veronika szerk.: *Népi vallásosság a Kárpát medencében 6. II.* kötet Veszprém 2004. 111-128.

Ismeretterjesztő cikkek

1. Népi fazekasság. *Hajdú-Bihar Megyei Napló* XXXII. 1975. 109. május 11. 9.
2. Török Ferenc korszója. *Élet és Tudomány* XXXII. 1977. 45. 1438.
3. A Déri Gyűjtemények kiállítása. *Hajdú Bihar megyei Napló*, XXXIV. 1977. szept. 25. 12-13.
4. XVII-XVIII. századi hímzések. *Hajdú-Bihari Napló* XXXVIII. 1981. máj. 28. 5.
5. Bemutatjuk a Déri Múzeum iparművészeti gyűjteményét. *Debreceni Hívogató*. 1982. november 5-6.
6. Dédanyáink világa. In: *Hajdú-Bihar Megyei Múzeumi és Műemléki Hónap*. 1982. 19-21.
7. Dédanyáink világa. Debreceni polgárasszonyok tárgyai a XIX.században. *Hiradó*. Hajdú-Bihar megyei és Debrecen Városi Természetbarát Szövetség kiadványai. 1983. 311-315.
8. A Déri Múzeum egyiptomi gyűjteménye. *Debreceni Műsor* 1987. július 8-11.
9. Déri Múzeum fegyvergyűjteménye. *Debreceni Műsor* 1987. szept. 21-24.
10. A kéznek engedelmeskedő anyag. *Hajdú-Bihari Napló*, L. évf. 1993. január 25. 8.
11. Debreceni könyvkötő művészet. *Hajdú-Bihari Napló*, L. évf. 1993. május 17. 5.
12. A Déri Múzeum kincsei. *Hajdú-Bihari Napló*, L. évf. 1993. június 19.

Fordítások

1. *Hajdú-Bihari történelmi olvasókönyv*. Szerk.: Komoróczy György Debrecen. 1973. 16-17. 17-18. 22-23. 23-24. 24-25. 25-25. 26-27. 28-29. (Hajdú-Bihar Megyei Levéltár Közleményei 5.)

2. Bél Mátyás: Bihar megye leírása (Fordította P. Szalay Emőke, jegyzetekkel ellátta Csorba Csaba) In: *A Bihari Múzeum Évkönyve II.* 1978 (Szerk.: Héthy Zoltán, Berettyóújfalu) 51-107.
3. *Debrecen város magisztrátusának jegyzőkönyvei 1555/1556.* Ford. és válogatta P. Szalay Emőke. (A Hajdú-Bihar Megyei Levéltár forráskiadványai 6.) Debrecen, 1983. 64 p.
4. *Debrecen város magisztrátusának jegyzőkönyvei 1556/1557.* Ford. és válogatta P. Szalay Emőke. (A Hajdú-Bihar Megyei Levéltár forráskiadványai 7.) Debrecen, 1983. 64 p.)
5. (Szerzőtárs: Komoróczy György) *Debrecen város magisztrátusának jegyzőkönyvei 1564/65.* Debrecen, 1985. 84. (A Hajdú-Bihar Megyei Levéltár forráskiadványai 10.)
6. (Szerzőtárs: Komoróczy György) *Debrecen város magisztrátusának jegyzőkönyvei 1565/66.* Debrecen, 1985. 80 p. (A Hajdú-Bihar Megyei Levéltár forráskiadványai 12.)
7. (Szerzőtárs: Komoróczy György) *Debrecen város magisztrátusának jegyzőkönyvei 1566/67.* Debrecen, 1985. 100 p. (A Hajdú-Bihar Megyei Levéltár forráskiadványai 13.)
8. *Debrecen város magisztrátusának jegyzőkönyve 1567/68.* Debrecen, 1986. 100 p. (A Hajdú-Bihar Megyei Levéltár forráskiadványai 14.)
9. *Debrecen város magisztrátusának jegyzőkönyve 1568/69.* Debrecen, 1987. 100 p. (A Hajdú-Bihar Megyei Levéltár forráskiadványai 14.)
10. *Debrecen város magisztrátusának jegyzőkönyve 1570.* Debrecen, 1988. 100 p. (A Hajdú-Bihar Megyei Levéltár forráskiadványai 18.)
11. *Debrecen város magisztrátusának jegyzőkönyve 1571.* Debrecen, 1989. 100 p. (A Hajdú-Bihar Megyei Levéltár forráskiadványai 19.)
12. (Szerzőtárs: Pánczél Barnabás) *Bél Mátyás: Békés vármegye leírása.*)Forráskiadványok a Békés megyei Levéltártól 18.) Gyula, 1993.
13. *Debrecen város magisztrátusának jegyzőkönyvei 1575.* Ford. és sajtó alá rend. P. Szalay Emőke. Debrecen, 1994. 108. Hajdú-Bihar Megyei Levéltár forráskiadványai 24.
14. *Debrecen város magisztrátusának jegyzőkönyvei 1576/86.* Ford. és sajtó alá rend. Debrecen, 1995. 113 p. A Hajdú-Bihar Megyei Levéltár forráskiadványai 25.
15. *Debrecen város magisztrátusának jegyzőkönyvei 1587/88.* Ford. és sajtó alá rend. Debrecen 91 p. A Hajdú-Bihar Megyei Levéltár forráskiadványai 26.

Előadás rezümék

1. Debreceni ötvösmunkák. In: *Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Tudományos Testület 1995. évi tudományos ülése*. Nyíregyháza 1995.
2. Egy XVIII. századi debreceni ötvös. In: *MTA Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Tudományos Testület 1996. évi tudományos ülése*. Nyíregyháza 1996. 234.
3. Jelzett szatmári ötvösmunkák a Kárpátalján. in: *MTA Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Tudományos Testület 1997. évi tudományos ülése*. Nyíregyháza 1997. 151.
4. Cserépedények a kárpátaljai református gyülekezetekben. In: *A Magyar Tudományos Akadémia Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Tudományos Testülete 1998. évi tudományos ülésének előadás összefoglalói*. Nyíregyháza, 1998. 101-102.
5. Egy reneszánsz asztaltípus – a szekrényes asztal továbbélése a református egyházban. In: *A Magyar Tudományos Akadémia Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Tudományos Testülete 1999. évi tudományos ülésének előadásösszefoglalói*. Nyíregyháza, 1999. 186.

Könyvismertetések

1. Turzova, Marta: Belujske hrnciarstvo. *Ethnographia*, 1994. 356.
2. Vida Gabriella A miskolci fazekasság a 16-19. században. Miskolc 1999. 121. *Ethnica* I. 1999. 4. 19-20.
3. Ujváry Zoltán: Folklor elemek Bornemisza Péter ördögi kísértetekben. *Confessio* 1999. 3. 118-120.
4. Egy debreceni kutató járatlan utakon. Gesztelyi Tamás: Véssett ékkövek Pannoniában. Budapest, 1998. 159. *Hajdú-Bihari Napló*, LVI. 1999. január 25.
5. Sári Zsolt: Mesterségek művészete. Népelet a Közép-Tisza vidékén. Néprajzi állandó kiállítás a szolnoki Damjanich Múzeumban, Szolnok 1999. *Ethnica* 2000. II. 2. 53.
6. Novák László: Kerámia Nagykőrösön. Nagykőrös 1999. 192. *Ethnica* 2000. II. 3. 91.